

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den danske regering besluttede i 1994 at oprette eksklusive økonomiske zoner rundt om Danmark. Beslutningen blev primært truffet ud fra en hensigt om at værne havmiljøet mod forurening, herunder især mod udtømminger af olie, der igennem længere tid har været et problem i danske farvande.

Oprettelsen af zonerne forventes gennemført ved forslag til lov om eksklusive økonomiske zoner. For en uddybning af zonernes indhold og den folkeretlige baggrund henvises til dette lovforslag. Forslaget til lov om eksklusive økonomiske zoner, der fremsættes samtidigt med dette ændringsforslag, indeholder ingen materielle regler om beføjelserne i zonerne, idet disse forudsættes gennemført i særlovgivningen. I ændringsforslaget gennemføres således de ændringer af lov om beskyttelse af havmiljøet, der er nødvendige for at udnytte de muligheder, oprettelsen af eksklusive økonomiske zoner giver med hensyn til beskyttelse af havmiljøet. Desuden indeholder lovforslaget de fornødne konsekvensændringer i lov om skibes sikkerhed m.v. samt søloven.

Lovforslaget udstrækker reglerne i havmiljøloven og lov om skibes sikkerhed m.v. til også at kunne håndhæves over for udenlandske skibe, der overtræder lovens bestemmelser i de eksklusive økonomiske zoner, i det omfang de pågældende bestemmelser er udstedt i overensstemmelse med gældende internationale regler og normer.

Dette giver væsentligt forbedrede indgrebsmuligheder i form af øgede muligheder for at foretage kontrol, tilbageholdelse samt retsforfølgning af skibe, der har udledt olie eller skadelige stoffer til havet inden for zonerne. Som reglerne er i dag, er der kun hjemmel til at gribe ind i yderst akutte og alvorlige forureningstilfælde, og der er ingen mulighed for at retsforfølge udenlandske skibe uden for dansk søterritorium.

Oprettelsen af eksklusive økonomiske zoner åbner mulighed for, at Danmark kan håndhæve havmiljø-

lovens regler i zonerne. Dette kan ske gennem en overvågning fra fly, søgående fartøjer eller på anden vis. Miljøstyrelsens »Redegørelse om olie- og kemikalieforurening af havet« indeholder en sammenfatning af forskellige initiativer og muligheder såvel nationalt som internationalt, der sigter på at forbedre indsatsen mod olieforurening af havet.

En øget mulighed for at foretage indgreb kombineret med en effektiv overvågning af zonerne vil udgøre centrale virkemidler til opfyldelse af en væsentlig del af målsætningen med oprettelsen af de eksklusive økonomiske zoner, nemlig den forebyggende virkning.

Endvidere vil et internationalt samarbejde om jurisdiktionsudøvelse og overvågning af zonerne være af stor forebyggende betydning. Et sådant samarbejde vil blive etableret mellem Nordsøstaterne som vedtaget af landenes miljøministre på den 4. Nordsøkonference i Esbjerg i juni 1995. Blandt Nordsøstaterne har Norge, Sverige, Frankrig og Tyskland oprettet eksklusive økonomiske zoner. Holland og Belgien er i gang med oprettelsen. Hensigten er at sikre en effektiv håndhævelse af reglerne i MARPOL-konventionen¹⁾ ved overtrædelse af disse i Nordsøstaternes zoner.

I lov om skibes sikkerhed m.v. findes kravene til skibes tekniske indretning i miljømæssig henseende, således at de opfylder MARPOL-konventionen. Såfremt et skib forurener som følge af, at skibet ikke opfylder MARPOL-konventionens tekniske krav, er det derfor naturligt, at man skal have hjemmel til at kunne gribe ind i denne situation også i de eksklusive økonomiske zoner. Dette kan ske ved at udvide den territoriale udstrækning af det område hvor lov om skibes sikkerhed m.v. gælder til også at omfatte zonerne.

Lov om skibes sikkerhed m.v. stiller imidlertid en række krav til skibes indretning og udstyr som ikke retter sig mod forurening og som der ikke er folkeretlig hjemmel til at håndhæve over for fremmede skibe i de eksklusive økonomiske zoner. For så vidt angår

¹⁾ MARPOL: Den internationale konvention af 1973 under FNs Søfartsorganisation (IMO) om forebyggelse af forurening fra skibe som ændret ved protokollen af 1978.